

Als het om oorlog gaat, is er altijd één gebeurtenis die de katalysator is voor het eerste gevecht. Met de Trojaanse oorlog was het de ontvoering van Helen door Parijs. De burgeroorlog begon met het bombardement op Fort Sumter door de Zuidelijke troepen. Op 1 september 1939 viel Hitler Polen binnen; twee dagen later verklaarden Groot-Brittannië en Frankrijk Duitsland de oorlog en begon de Tweede Wereldoorlog. En met Caesar stak hij de Rubicon over. De Rubicon was een rivier die de grens markeerde tussen Gallië (een Romeinse provincie die zich uitstreckte ten zuiden van de Alpen) en Italië zelf. Net als generaal George Washington die de Delaware-rivier overstak, had Caesars die de Rubicon overstak een grote betekenis. Deze gebeurtenis leidde tot een burgeroorlog, uiteindelijk het verlies van de representatieve regering en de oprichting van het Romeinse rijk.

Caesar had een gecompliceerde politieke en militaire carrière. In 59 vGT werd Caesar consul, het hoogste keuzevak in Rome (met een termijn van een jaar en mogelijkheid tot herverkiezing). Zoals ook vandaag het geval is, waren de Romeinse verkiezingen erg duur. Caesar raakte in aanzienlijke schulden die hij niet kon afbetalen - en waarvoor hij na zijn ambtsperiode vervolgd kon worden. Zijn ambitie was Gallië (het huidige Frankrijk, België, Luxemburg, Zwitserland en Noord-Italië) te veroveren en te plunderen om zichzelf uit de schulden te krijgen. Om zijn immuniteit tegen vervolging verder uit te breiden, manipuleerde Caesar de wet om zichzelf voor een termijn van vijf jaar (in plaats van de gebruikelijke termijn van een jaar) te benoemen als gouverneur van de provincie Gallië. Hij vermeed ternauwernood vervolging voor deze juridische onregelmatigheden in politieke functies. Hij deed dit door Rome onmiddellijk te verlaten en naar Gallië te gaan om zijn gouverneurschap te beginnen.

Caesar begon toen aan wat acht jaar oorlog zou worden in Gallië (58-50 vGT) omdat - zoals vandaag nog steeds het geval is - er veel geld kan worden verdiend met oorlog. Interessant is dat de Senaat Caesar nooit heeft opgedragen militaire operaties in Gallië te beginnen. Dus naast vervolging voor zijn schuldenlast en ambtsmisbruik, zou hij ook als crimineel kunnen worden beschuldigd voor het voeren van niet-gesancioneerde oorlogen. Aan het einde van de Gallische Oorlogen beval de Senaat Caesar om zijn bevel in Gallië neer te leggen en terug te keren naar Rome. Het opgeven van zijn militaire gezag betekende echter ook dat hij zijn immuniteit tegen vervolging verloor. Caesar had daarom geen andere keus dan de grens over te steken bij de rivier de Rubicon, gewapend met militaire bescherming.

Het idee van een politicus die met een leger naar Rome marcheerde, was altijd zorgwekkend. Tijdens de Republiek was het generaals wettelijk verboden om Rome binnen te komen met hun troepen om een militaire coup te voorkomen of een tiran te installeren, wat in de eerste eeuw voor Christus gebeurde. Deze wet werd ook gebruikt om te voorkomen dat populaire generaals, na een oorlogsoverwinning, zich kandidaat zouden stellen voor een politiek ambt zodra ze terug waren in Rome. Als burgers konden generaals en soldaten Rome binnenkomen om terug te keren naar het burgerleven. Maar zodra ze de grens van de stad overstaken, waren ze niet langer in het leger en werden ze niet langer beschouwd als generaals met erkend gezag.

De Senaat waarschuwde Caesar dat als hij de Rubicon zou oversteken en met zijn leger Rome zou binnengaan, hij berecht zou worden wegens verraad. Caesar trok zich niet terug en stak de rivier over met zijn 13e Legioen in 49 vGT, waarbij hij het risico volledig kende. Het was uit deze handeling dat de uitdrukking "de Rubicon oversteken" werd geboren, wat betekent dat als er eenmaal een beslissing was genomen, er geen weg meer terug was. Deze gebeurtenis begon een burgeroorlog in Rome, waarbij Caesar zijn politieke vijanden overwon. Hij werd de dictator van Rome, een genomineerde functie van meestal zes maanden die bedoeld was om tijdens een specifieke crisis leiding te geven. Caesar kreeg zichzelf voor 10 jaar herbenoemd tot dictator, en daarna opnieuw tot dictator voor het leven (en werd daarmee de moderne definitie voor "dictator"), en hij regeerde tot aan zijn moord in 44 vGT.

Al honderden jaren hebben wetenschappers geprobeerd de exacte locatie van Caesars oversteek te verifiëren. Er is een rivier de Rubicon in NO Italië, net ten zuiden van Ravenna. Het is echter niet 100% zeker of dit dezelfde rivier was vanwege een vals bord (dat tijdens de Renaissance op een brug verscheen) met een inscriptie die verbiedt de rivier over te steken met een leger. De omliggende regio was in het verleden ook vele malen overstroomd en in de middeleeuwen werden rivieren omgeleid om van water te voorzien voor de landbouw. De naam zelf is niet ongebruikelijk - afgeleid van het Latijnse woord rubeus dat "rood" betekent, van de roodachtige modder in de rivier. In 1991 publiceerden drie Italiaanse geleerden * echter grondig onderzoek waaruit bleek dat deze Rubicon de rivier is die Caesar overstak.

* Pignotti R., Ravagli P., Donati G., "Rubico quondam finis Italiae", Città del Rubicone, p. 3, oktober 1991.